

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 6/22
V Lucemburku dne 18. ledna 2022

Rozsudek ve věci C-261/20
Thelen Technopark Berlin

Navzdory tomu, že Soudní dvůr již konstatoval, že německá právní úprava, která stanoví minimální částky odměn za služby architektů a inženýrů (HOAI), je v rozporu se směrnicí o službách, není vnitrostátní soud, kterému byl předložen spor mezi jednotlivci, povinen upustit od použití této německé právní úpravy pouze na základě unijního práva

Tím však není dotčena jednak možnost tohoto soudu vyloučit použití této právní úpravy na základě vnitrostátního práva v rámci takového sporu a jednak právo účastníka řízení, který je poškozen nesouladem této právní úpravy s unijním právem, požadovat náhradu škody od německého státu

V roce 2016 uzavřela realitní společnost Thelen s MN, jenž je inženýrem, smlouvu o poskytování inženýrských služeb, v jejímž rámci se posledně uvedený zavázal poskytnout určité služby uvedené ve Verordnung über die Honorare für Architekten- und Ingenieurleistungen (Honorarordnung für Architekten und Ingenieure – HOAI) (německé nařízení ze dne 10. července 2013 o odměnách za služby poskytované architekty a inženýry) za paušální odměnu ve výši 55 025 eur.

MN o rok později tuto smlouvu vypověděl a vyúčtoval poskytnuté služby v konečné faktuře týkající se odměn. S odvoláním na ustanovení HOAI¹ podle něhož má poskytovatel za službu, kterou poskytl, nárok na odměnu alespoň ve výši minimální částky stanovené vnitrostátním právem, a s přihlédnutím k již provedeným platbám podal MN k soudu žalobu, kterou se domáhal zaplacení dlužné částky ve výši 102 934,59 eura, tedy částky vyšší, než byla částka, na níž se strany dohodly ve smlouvě.

Vzhledem k tomu, že společnost Thelen neměla v prvním ani druhém stupni ve věci částečně úspěch, podala opravný prostředek „Revision“ k Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo), který je předkládajícím soudem v projednávané věci. Ve své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce uvedený soud připomíná, že Soudní dvůr již konstatoval² neslučitelnost tohoto ustanovení HOAI s ustanovením směrnice 2006/123, které v podstatě zakazuje členským státům zachovávat požadavky podmiňující výkon činnosti dodržováním minimálních nebo maximálních sazeb ze strany poskytovatele, pokud tyto požadavky nesplňují kumulativní podmínky nepřipustnosti diskriminace, nezbytnosti a přiměřenosti³. Uvedený soud se tedy rozhodl obrátit se na Soudní dvůr s otázkou, zda musí vnitrostátní soud při posuzování opodstatněnosti žaloby podané jednotlivcem proti jinému jednotlivci upustit od použití ustanovení vnitrostátního práva, na němž je žaloba založena, pokud je toto ustanovení v rozporu se směrnicí, v tomto případě se směrnicí o službách. V tomto ohledu uvedený soud uvádí, že konformní výklad HOAI se směrnicí o službách není v projednávaném případě možný.

¹ Podle § 7 tohoto nařízení jsou minimální částky odměn stanovené v sazebníku upraveném v tomto paragrafu za služby architektů a inženýrů v oblasti plánování a provádění dohledu závazné, s výjimkou určitých výjimečných případů, a smlouva uzavřená s architekty nebo inženýry, která stanoví odměny nižší, než jsou minimální částky, je neplatná.

² Rozsudek ze dne 4. července 2019, Komise v. Německo, [C-377/17](#), a usnesení ze dne 6. února 2020, hapeg dresden, [C-137/18](#).

³ Jedná se o čl. 15 odst. 1, odst. 2 písm. g) a odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu (Úř. věst. 2006, L 376, s. 36, dále jen „směrnice o službách“). Konkrétně podle tohoto ustanovení musí členské státy posoudit, zda jsou v rámci jejich právního systému uplatňovány požadavky, které podmiňují výkon činnosti dodržováním minimálních nebo maximálních sazeb ze strany poskytovatele, a zajistit, aby všechny takové požadavky byly slučitelné s podmínkami nepřipustnosti diskriminace, nezbytnosti a přiměřenosti.

Závěry Soudního dvora

Svým rozsudkem velký senát Soudního dvora rozhodl, že **vnitrostátní soud, kterému byl předložen spor probíhající výlučně mezi jednotlivci, není povinen pouze na základě unijního práva upustit od použití vnitrostátní právní úpravy, která v rozporu s čl. 15 odst. 1, odst. 2 písm. g) a odst. 3 směrnice o službách stanoví minimální částky odměn za služby architektů a inženýrů a způsobuje neplatnost dohod, které se od této právní úpravy odchylují.**

Je pravda, že zásada přednosti unijního práva ukládá všem orgánům členských států povinnost zajistit plný účinek jednotlivých norem Evropské unie. Kromě toho, pokud není možné vyložit vnitrostátní právní úpravu v souladu s unijním právem, tatáž zásada vyžaduje, aby vnitrostátní soud, jenž má v rámci svých pravomocí uplatnit ustanovení unijního práva, zajistil plný účinek těchto ustanovení tak, že na základě své vlastní pravomoci podle potřeby upustí od použití jakéhokoli odporujícího ustanovení vnitrostátních právních předpisů, i když je pozdějšího data, aniž musí nejprve žádat o jeho odstranění legislativní cestou nebo jakýmkoliv jiným ústavním postupem či na toto odstranění čekat.

Vnitrostátní soud však není povinen pouze na základě unijního práva upustit od použití ustanovení svého vnitrostátního práva odporujícího ustanovení unijního práva, nemá-li posledně uvedené ustanovení přímý účinek. Tím však není dotčena možnost tohoto soudu, jakož i jakéhokoli příslušného vnitrostátního správního orgánu, neuplatnit na základě vnitrostátního práva jakékoli ustanovení vnitrostátního práva, které je v rozporu s ustanovením unijního práva a které takový účinek nemá.

V projednávané věci Soudní dvůr připomněl, že podle jeho judikatury může mít čl. 15 odst. 1 směrnice o službách přímý účinek, pokud je toto ustanovení dostatečně přesné, jasné a bezpodmínečné. Toto ustanovení je však v projednávaném případě jako takové uplatňováno ve sporu mezi jednotlivci s cílem vyloučit použití vnitrostátní právní úpravy, která je s ním v rozporu. Ve sporu v původním řízení by konkrétně použití čl. 15 odst. 1 směrnice o službách zbavilo MN jeho práva požadovat odměnu odpovídající minimu stanovenému dotčenou vnitrostátní právní úpravou. Judikatura Soudního dvora přitom vylučuje, aby takový účinek mohl být tomuto ustanovení přiznán v rámci takového sporu mezi jednotlivci.

Soudní dvůr dodává, že podle čl. 260 odst. 1 SFEU platí, že shledá-li Soudní dvůr, že členský stát nesplnil svou povinnost, je tento členský stát povinen přijmout opatření, která vyplývají z rozsudku Soudního dvora, přičemž příslušné vnitrostátní soudy a správní orgány jsou povinny přijmout veškerá opatření, aby usnadnily dosažení plného účinku unijního práva, a tedy případně nepoužít vnitrostátní ustanovení, které je v rozporu s unijním právem. Nicméně **hlavním účelem rozsudků, jimiž bylo shledáno takové nesplnění, je vymezit povinnosti členských států v případě nesplnění jejich povinností, a nikoli přiznat práva jednotlivcům. Uvedené soudy nebo orgány tak nejsou povinny pouze na základě takových rozsudků upustit v rámci sporu mezi jednotlivci od použití vnitrostátní právní úpravy, která je v rozporu s ustanovením směrnice.**

Naproti tomu účastník řízení poškozený nesouladem vnitrostátního práva s unijním právem se může dovolávat judikatury Soudního dvora, aby případně dosáhl náhrady škody způsobené uvedeným nesouladem. Podle uvedené judikatury každému členskému státu přísluší zajistit, aby jednotlivci obdrželi náhradu újmy jim způsobené nedodržením unijního práva.

Soudní dvůr v tomto ohledu zdůrazňuje, že vzhledem k tomu, že již konstatoval, že vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení není slučitelná s unijním právem, a že její zachování představuje nesplnění povinnosti ze strany Spolkové republiky Německo, musí být toto porušení unijního práva považováno za zjevně dostatečně závažné ve smyslu jeho judikatury týkající se vzniku mimosmluvní odpovědnosti členského státu za porušení unijního práva.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout

v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106.